

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 2 marca 2020 r.

Pozycja 79

POSTANOWIENIE z dnia 20 sierpnia 2019 r. Sygn. akt Ts 114/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej O.A. w sprawie zgodności:

art. 398³ § 3 w związku z art. 398¹³ § 2 druga część zdania ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.) z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 9 czerwca 2016 r. (data nadania), O.A. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność art. 398³ § 3 w związku z art. 398¹³ § 2 druga część zdania ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (ówcześnie: Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą.

W wyroku z 29 lipca 2013 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w S. oddalił powództwo skarżącego przeciwko Hass Holding Limited z siedzibą w Limassol w Republice Cypryjskiej oraz orzekł o kosztach postępowania.

Apelację skarżącego oddalił Sąd Apelacyjny w S. wyrokiem z 5 listopada 2014 r. (sygn. akt [...]).

Następnie, wyrokiem z 18 lutego 2016 r. (sygn. akt [...]), Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną skarżącego.

8 czerwca 2016 r. do Sądu Rejonowego w W. Wydział II Cywilny, został złożony wniosek o przyznanie skarżącemu prawa pomocy w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym.

W postanowieniu z 11 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]), Sąd Rejonowy w W. Wydział II Cywilny, w pkt 1 przyznał skarżącemu częściowe prawo pomocy obejmujące ustanowienie

dla niego pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego M.J. w związku ze skargą konstytucyjną dotyczącą wyroku wydanego przez Sąd Najwyższy 18 lutego 2016 r., a w pkt 2 odmówił przyznania skarżącemu częściowego prawa pomocy co do pokrycia niezbędnych kosztów podróży związanych z nakazaniem przez sąd jego osobistym stawiennictwem.

W zarządzeniu sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 14 lutego 2018 r. pełnomocnik skarżącego został wezwany do usunięcia, w terminie 7 dni od daty doręczenia zarządzenia, braków formalnych skargi konstytucyjnej, co wykonał częściowo w określonym terminie.

Nie przedłożył wprowadzić udzielonego mu pełnomocnictwa do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej, jednak 26 marca 2018 r. nadesłał do Trybunału podpisane przez skarżącego potwierdzenie dokonanych przez niego czynności, które nastąpiły od momentu złożenia wniosku o prawo pomocy do chwili ustanowienia go formalnie pełnomocnikiem z urzędu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074, ze zm.), do postępowań wszczętych przed Trybunałem i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane skargą nie zostało zakończone do 3 stycznia 2017 r., tj. do dnia wejścia w życie u.o.t.p. TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie skargi określają przepisy tej ustawy.

2. Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p. TK, skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia merytorycznego. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

3. Z art. 79 ust. 1 Konstytucji jednoznacznie wynika, że skarga konstytucyjna przysługuje osobie, której prawa lub wolności konstytucyjne zostały naruszone na skutek wydania rozstrzygnięcia w oparciu o przepis, którego konstytucyjność jest kwestionowana. W skardze konstytucyjnej należy zatem uprawdopodobnić, że naruszenie takie miało miejsce i określić jego sposób. Wiąże się to z koniecznością wywiedzenia z zaskarżonych przepisów określonej normy, powołania właściwych wzorców konstytucyjnych zawierających prawa podmiotowe przysługujące osobom fizycznym lub prawnym, i – przez porównanie treści płynących z obu regulacji – wykazania ich wzajemnej sprzeczności. Podkreślić należy, że jeżeli w sprawie nie ma naruszenia praw skarżącego lub nie potrafi on uprawdopodobnić przed Trybunałem tego naruszenia, merytoryczne rozpoznanie skargi konstytucyjnej jest niedopuszczalne (zob. postanowienie TK z 13 lutego 2008 r., sygn. SK 05/07, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 19).

Skarżący jako wzorzec konstytucyjny wskazał prawo do sądu (art. 45 Konstytucji) w związku z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji). Trybunał przypomina, że w orzecznictwie konstytucyjnym utrwaliło się rozumienie prawa do sądu jako czteroelementowej konstrukcji, na którą składają się: prawo dostępu do sądu, pojmowane jako prawo uruchomienia postępowania przed sądem, a więc organem o określonej charakterystyce (właściwym, niezależnym, bezstronnym i niezawisłym); prawo do odpowiedniego ukształtowania

postępowania sądowego, zgodnie z wymaganiami sprawiedliwości i jawności; prawo do wyroku sądowego, rozumiane jako prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd oraz prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów rozpoznających sprawy (zob. wyrok pełnego składu TK z 24 października 2007 r., sygn. SK 7/06, OTK ZU nr 9/A/2007, poz. 108).

Z art. 45 Konstytucji nie wynika natomiast prawo skarżącego do wniesienia skargi kasacyjnej (zob. postanowienie TK z 19 lipca 2005 r., sygn. SK 37/04, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 87). W obowiązującym stanie prawnym skarga kasacyjna nie jest zwyczajnym środkiem zaskarżenia, służącym kwestionowaniu orzeczeń pozbawionych cechy prawomocności, jest natomiast środkiem nadzwyczajnym, służącym inicjowaniu postępowania kontrolnego w odniesieniu do orzeczeń prawomocnych. Stanowi ona przede wszystkim instrument, za pomocą którego Sąd Najwyższy sprawuje nadzór judykacyjny nad orzecznictwem sądów powszechnych. Zadaniem Sądu Najwyższego w tym zakresie nie jest ponowna analiza oceny wiarygodności i mocy dowodów oraz ustalanie stanu faktycznego, lecz rozpatrywanie kwestii prawnych budzących spory, wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów i w doktrynie.

W związku z powyższym, do postępowań nadzwyczajnych, takich jak postępowanie kasacyjne, odnoszą się jedynie wyrażone w art. 45 ust. 1 Konstytucji gwarancje proceduralne (zob. postanowienie TK z 30 maja 2007 r., sygn. SK 68/06, OTK ZU nr 6/A/2007, poz. 53). Skarga kasacyjna powinna zatem odpowiadać standardom przyzwoitej legislacji oraz sprawiedliwej procedury sądowej. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, różne koncepcje sprawiedliwości proceduralnej można sprowadzić do możliwości bycia wysłuchanym (w kontekście jawności posiedzeń), ujawnienia w czytelny sposób motywów rozstrzygnięcia, zapewnienia uczestnikowi postępowania przewidywalności poprzez odpowiednią spójność i wewnętrzną logikę mechanizmów, którym jest poddany (zob. m.in. wyrok TK z 31 marca 2005 r., sygn. SK 26/02, OTK ZU nr 3/A/2005, poz. 29).

Zaskarżone przepisy nie regulują jednak opisanych wyżej kwestii proceduralnych. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. W myśl art. 398¹³ § 2 druga część zdania k.p.c., Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Trybunał zauważa, że żaden przepis Konstytucji nie stoi na przeszkodzie stanowienia zredukowanych, szczególnych trybów postępowania, a takim jest ograniczenie możliwości stawiania zarzutów w skardze kasacyjnej do zarzutów naruszenia prawa procesowego i materialnego. Należy podkreślić, że wskazane przez skarżącego przepisy Konstytucji nie determinują wcale zakresu przedmiotowego skargi kasacyjnej. Konstytucja nie gwarantuje „możliwości wszechstronnego osądu sporu przez Sąd Najwyższy (postanowienie TK z 18 września 2006 r., sygn. Ts 36/06, OTK ZU nr 3/B/2007, poz. 110). Taka możliwość jest gwarantowana tylko w zakresie dwuinstancyjnego postępowania sądowego. Zarzuty skargi konstytucyjnej skierowane przeciwko art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 druga część zdania k.p.c. nie znajdują oparcia we wskazanych przez skarżącego wzorcach konstytucyjnych, tj. art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji. Nie uprawdopodobnił on tym samym naruszenia praw konstytucyjnych.

Biorąc powyższe pod uwagę Trybunał stwierdza, że rozpatrywana skarga nie spełnia podstawowych przesłanek wniesienia skargi konstytucyjnej wskazanych w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 53 ust. 2 u.o.t.p. TK.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.